25ինձի ԱԻՆԻ Ն. 4600 1908 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 20/3 ՀՈԿ. ՃՈՒՄԱ. ԻՐԹԷՍԻ 7 ՐԱՄԱԶԱՆ 1326)(20 ԻԹԼՈՒԼ 1324

ՄԷՋՄՈՒԱԻ ԱԽԲԱՐ

ԳՈՒՄ 30 30 ԲԱՐԱ

DIRECTION DU JOURNAL
MEDJMOUA-I-AHBAR
65, Grand'rue de Péra, Taxim, 65

ԱՊՈՆԷ ԳԻՆԱԹԼԱՐԸ

		Սեպտեմբերի 6	այլոց
Խաթանպոլ իչին	Դրուշ	60	35
Թաշրա իչին	»	85	45
Մէմալիքի էճնէպիյէ իչին	Ֆրանգ	20	10

ՀԱՐԾԵԼԻՆՊԻՒՀ վէ ՃՈՒՄԱ ԻՐԹԷՍԻ
ԿԻՒՆԼԷՐԻ ՆԷՏՐ ՕԼՈՒՆՈՒՐ
Իսանաթ իչին այրընա բազարլըգ :

مجموعهٔ اخبار
بك اوغلی تقسیم جادهسی نومرو ٦٥

ԲԱԲԱ ՀԱԶՐԷԹԼԷՐԻՆԻՆ ՅՈՐԵԼԵԱՆԸ

Գաթոլիք Ուլու Քիլիսէսինին քիւրսիի իտարէսի օլմասըյլա, պայգանա պիր չէօրէթի հայիզ օլան վէ պու սայէտէ նիյէ նիյէ մէրասիմ վէ զիյնէթլէրէ մէրքեզ իթթիխազ իտիլէն Բօմա չէհրը չէհիրի, պու քէրրէ տախի հաշմէթլու Օնունճը Պիոս Բաբա հազրէթլէրինին Քահանալըզընին էլլինճի սէնէի տէվրիյէսինին խաթիմէսի միւնասիպէթիյլէ, եագընտա իճրա օլունաճագ ֆէվգէլատէ մէրասիմ վէ զիյնէթլէրէ հազրը պուլընմագ իսթէյէն զիւվարը քիրամա պիր զէմանտան պէրու գաբուլարընը այմրչ տըր։ Միւշարիլէյհ հազրէթլէրինին սիլքի բուհպանիյէթէ տուիուլինին 50ինճի սէնէսի, ալաֆրանկա սեպտ. 18ում խիթամ պուլմրչ վէ կէրչի օ կիւնիւ զիյնէթի մախսուսսէ իճրասը թապիի պուլունմրչ իսէ տէ, ֆագաթ պազը սէպէպլէրլէ օ կիւնիւ իճրա իտիլմէմիշ, վէ հէնուզ պու խուսուստա պիր գարար տախի վէրիլմէմիշ էսէ տէ, վագը օլան թէտարիքեաթը ազիմէտէն՝ պու զիյնէթին զաեէթ շաշաալը օլաճաղը անլաշըլմագտա տըր։ Զար ագթարը ճիհանտէ միւթէմէքքին հէման պիլճիւմլէ ազվամը պէչէրիյէնին ազ չօգ մէնսուպ օլմասըյլա միլեօնլարճա նուֆուսա պալիզ օլան վէ տախիլինտէ նիյէ միւթէմէտտին վէ մուազզամ տէվլէթլէր վէ միլլէթլէր պուլունան պիւթիւն Գաթոլիք ալէմի, եագը վէ էն ուզագ մահէլլէրտէն պիլէ, պիզզաթ վէ եախօտ պիլվասրթա, հաշմէթլու Իէյիսի էքզարխի բուհանիմիզ հազրէթլէրինին իչպու եէվմը մախսուսընը իհթիրամաթը լայըգէ իլէ թաազիմ իթմէք իւզրէ, կէօնակէօն վասրթալար իլէ չալըշմագտա տըր։ Գավմիյէթճէ եէկտիկէրինտէն թէֆիրիգ օլունմրչ օլան, ֆագաթ այնի Քիլիսէյէ թապի պուլունան միւեօնլարճա Գաթոլիքլեր, օ Իէսի սիթուտէսիմաթը պու վէսիլէի հասէնէ իլէ թէքրիմ վէ թաազիմ խուսուսընտա միւթէֆիգ օլրլէր, վէ զանն իտէրսինիզ քի, Գաթոլիք օլան հէր գավմ, մէրասիմի բուհանիէ թէրթիպլիյէ, հէմիյէլեր կէօնտէրմէքլէ, նէզտը Հաշմէթանէլէրինէ հէյեթի. մէպուսլէր, արիզէի թէպրիքիէլեր իգամ իյլէմէքլէ, օլ Բէտէրի ումումի բուհանի վէ մանէվիսի հագգընտա ուպուտիյէթ վէ մուհապպէթլէրինի արզ վէ իրայէ խուսուսընտա եէկահիկէրինվ բէգապէթ իյլէմէք, հաթթա նիյէ հիքմտարլար, հիքիմտարզատէլեր վէ բիճալը սիյասիուն վէ սաիր ասըլզատէկեան, — իչլերինտէ Գաթոլիք օլմաեանլար տախի պուլունտըզը հալատ, — միւշարիլէյհ հազրէթլէրինէ արզը էհթիրամաթտան կէրի տուրմամագտա տըրլար։ Ուլու Գաթոլիք Քիլիսէսինին ումումի Զօպանը միւհթէրէմի հագգընտա իսէ, եագըշան վէ ճայիզ օլան պուտէյիլ մի տիր։

Իչթէ պու ումումի նիւմայիշլէր սըրասընտա, Էրմէնի-գաթոլիք ճէմաաթըմըզ տախի հիսէսինէ տիւշէն վազիֆէյի իյֆայէ միւասրասթ իթմէքտէ տիր։ Կ-Բաթրիգ էֆ. հազրէթլէրի, քէնտի թարաֆընտան, խաս սըրմատան մատամուլ վէ Ցորելեան Սահիպինին իամ վէ արմասըյլա միւզէյեէն գըյմէթտար պիր ուրար իհտա իթթիքլէրի կիպի, Էրմէնի-գաթոլիք ճէմաաթը Նամընա տախի, գատիմ Էրմէնի քիլիսէլէրինին գուպպէսի թաավիրինի վէ Ս. Սեղբեատրոս Բաբա իլէ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ վէ Օն տէօրտունճի Բենեդիկտոս Բաբա իլէ Պիրինճի Աբրահամ Պետրոս Կաթողիկոսը վէ Օնունճը Պիոս Բաբա իլէ Օն իքինճի Պողոս ՊետրոսԱպպաղեան Կ-Բաթրիգ հազարաթընին մինեաթիւր թաավիրլէրինի հավի զիգըյմէթ պիր հօգգա թագըմը վէ պիր ալթուն գալէմ իլէ քեաղրտ քէմէյէ մախսուս պիր պրչագ, վէ պուրատան վէ թաշրալարտան՝ հիսսեեաթ վէ թէպրիքեաթը ուպուտիյէթքեարանէյի միւպէյեէն արիզէլէրի համիլ միւքէլլէֆ պիր ալպօմ վէ պազը բուհանի Թարիգաթլարտան, Մէրիամալըգլարտան խուսուսի հէտիյէլեր թագտիմ վէ իրսալիյլէ, ճէմաաթճա իչպու եէվմը մախսուսա իչթիրաք իտիլճէք տիր։ Զաթէն պազը Եպիսկոպոսլարըմըզ վէ Քահանայլարըմըզ, օ պէօյիւք զիյնէթլէրտէ հաղը պուլունմագ իւզրէ Բօմայա ազիմէթ իթմիշ օլուպ, մէզքիւր հօգգա թագըմը, միւթէահիւտիւ պուլունան Թօլաեան Յովսէփ էֆ.նին իմալաթխանէսինտէ պու կիւնլէրտէ խիթամ պուլմագ իւզրէ օլտուղը ճիհէթլէ, պունու վէ տիկեր հէտիյէլերի թագտիմ իթմէք իւզրէ, Սիվաս-Թոգատ Մէրիասասը Արհ. Լեւոն Արք. Քէչէճեանը Տէրիսաատէթտէն Բօմայա միւթէվէճիհէն հարէքէթ իտէճէկի մուգարրեր տիր։

Շարգըն քիշիւք, ֆագաթ մուհիմ պիր ճէմաաթը օլան Էրմէնի-գաթոլիքլէրինին պու եօլտա արզը թէպրիքեաթ վէ թաազիմաթը վէ հէտիյէլերի, ուլուվը ճէնապը իլէ միւշթէհէր օլան Բէտէրի ումումի վէ մանէվիսիզ նէզտինտէ, պէլքի էն պէօյիւք վէ էն զէնկին միլլէթլերին թաազիմաթ վէ թէպրիքեաթընտան վէ զայէթ գըյմէթտար հէտիյէլերինտէն զիեաստ մազհարը հիւանի գապուլ, վի պու վէսիլէ իլէ թէպէրրիւքեաթը բուհանիյէ վէ թէվէճճիւհաթը բէտերանէլերինին հագգըմզտա պիտիրիզ պույրուլաճաղընա էմինիզ։

Հաշմէթլու Բաբա հազրէթլերի, էլլի սէնէլիք Քահանայլըգլարը վէ Եպիսկոպոսլըգլարը վէ Բաբալըգլարը միւտատէթինճէ, խուսուսիյլէ պու սոն մէմուրիյէթլերի էսնասընտա, քէնտիլերինէ իհալէ օլընմըշ օլան սիւրիւյիւ, հէր սիւրիւ թէհլիքէլերտէն, խէթալարտան մուհաֆազա իթմէք իչին, պիր ան ու տագըգա Զօպանլըգ վազիֆէսինտէն վէրի գալմամըշլար տըր։ Միւշարիլէյհ հազրէթլերի, քիւրէի արզտա Հազրէթի Իսա Էֆէնտիմիզին Վէքիլի օլմալարըյլա, միւհթէրէմ սէլէֆլերի կիպի, սիւրիւսիւ տախիլինէ հէր տիւրլիւ մուզիրը անասրրըն տուիուլինէ գաթան միւսաատէ իթմէքէք իչին, սիւնեէվի հէր նէվ միւլահազաթը, հէր կէօնա հիսապաթը նազարը էհէմիյէթէ ալմամըշլար տըր։ Զաթէն մասրլարտան պէրու, Հազրէթի Իսանըն թէէսսիս իյլէտիկի պու Պինայը մուազզամը, պու Ուլու Քիլիսէնին էն չէտիտ սաէմէլերէ, թէարրուզլարա գարշը մուգավէթի՝ պէօյլէ ուեանըդ, վէքի, վազիֆէշինաս Բաբալար հազարաթընին սէպաթ վէ իսթիգամէթի նէմիճէսի տէյիլ մի տիր։

Պինաէն ալէյհ, ղազէթամըզ, էօթէտէն պէրու Գաթոլիք Քիլիսէսինէ մէնսուպ օլարը ճիհէթլէ, չու սրրատա հիսէմիզէ իսանէթ իտէն վազիֆէյի ուպուտիյէթքեարանէ վէ թէպրիքեաթը աճիզանէմիզին վէ Բէտէրի էքզարխի մանէվիմիզ հաշմէթլու Պիոս Բաբա հազրէթլերինին, վազիֆէյի մուգատատէ վէ մուհիմմէթլերինտէ քէմալը սէպաթ ու խթիգամէթլէ տեվամ իթմէք իւզրէ, տահա բէք չօգ սէնէլեր մուամմէր օլմասարը խուսուսընտաքի թէմէննիեաթը սամիմանէմիզին, նէզտի Հաշմէթանէլերինատ մազհարը հիւանի թէլագը օլմասրը, վէ թէպէրրիւքեաթը բուհանիյէլերինին հագգըմզտա պիտիրիզ պույրուլմասընը անսամիմ իւլ գալպ խթիրհամ վէ թէկսարրու իյլէրիզ։

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

Երջանկաւէտ Սահմանադրական օրինաց հրատարակման առթիւ՝ բոլոր Օսմանեան հպատակ քաղաքներուն մէջ կատարուած ցնծալից հանդէսները հետզհետէ արձագանգ կուտան պատուական թերթիդ սիւնակներուն միջոցաւ. և շատ գեղեցիկ ձեռնարկներու, յառաջդիմական գործերու բարի և ուրախալի լուրեր ալ կը տեսնուին նոյն իսկ մեր անտարբեր կարծուած երիտասարդներու մասին։ Բայց ցաւալին այն է որ՝ ընդհանրապէս խօսելու թէ՝ Կաթողիկեայք և թէ՝ ոչ-Կաթողիկեայք, Ազատութիւն, Հաւասարութիւն, Եղբայրութիւն ըսելով՝ չէ՛ թէ արդարութիւն, այլ՝ վրէժինդրութիւն կը հասկնան շատ մը բաներու մէջ։

Երկրորդ, դուք եւս կը գանգատիք մեր Կ-Պատրիարքարանի և ժողովոց ու գործոց մասին արդի յեղյեղուկ ու տարտամ վիճակին վրայ։

Երրորդ, մեր գերեզմանատան մէջ Պէշիկթաշլեանի և այլոց յիշատակին արտասանուած ճառերէն միոյն մէջ, դէպ ի Էջմիածնական եկեղեցին հրաւէր կարդացուելու մասին դիտողութիւններ ըլլալը կը յայտնէք։

Այժմ, քանի որ ամէն մարդ ազատ է իր կարծիքն յայտնելու յօգուտ հանրութեան, թող ներուի մեզ ալ մեր դիտողութիւններն ընելու։

Նախ, ազատութեան և. մասին կ'ըսենք թէ՝ անսահման և ծայրայեղ ազատութիւն պէտք չէ հասկնանք ազատութիւն ըսելով. վասն զի այն՝ այն ատեն կրնայ օգտակար ըլլալ, երբ կը գործէ Աստուածային և մարդկային օրինաց գրծած և թոյլատրած սահմաններուն մէջ և անոնց սկզբունքներուն համաձայն. բայց ընդհակառակը՝ աղիտաբեր ու վնասակար կը դառնայ, թէ՝ խորհելու, թէ՝ խօսելու և թէ՝ գործելու մասերուն։

Ուրեմն, մէկդի թողունք ո՛եէ ծայրայեղութիւն և անձնական գծուռ շահախնդրութիւն և վրէժ, այլ անկողմնակալ ոգւով փնտռենք հանրութեան օգուտը և անոր մէջ անձնական շահը։

Երկրորդ, Կ-Պատրիարքարանի եայն մասին, խելացի մարդոց գործեր չեն պակաս, գոչելները թէ՝ «չենք ուզեր, կարող չէ» ևն. ևն., քանի որ լաւ գիտենք թէ մեր Կաթողիկոսը, Պատրիարքը, Եպիսկոպոսները՝ Էջմիածնականաց պէս ժողովրդեան քմահաճոյքներուն գերի չեն և անոնցմէ կախումն չունին, ու անոնց խօսքերով չեն դրուիր ու չեն վերցուիր. այլ բարձրագոյն ու քան դարերէ ի վեր փորձառու Իշխանութենէ մը ուղղակի կախումն ունին։ Որով,

Խելացի մարդիկ սա կերպ կը վարուին. այսինքն, քիչ շատ խելքերնին բանի հասնող ու փորձառու մարդիկ, որք պակաս չեն ըլլար ամէն տեղ ալ, կը հաւաքուին իրենց Կաթողիկոսին, իրենց Եպիսկոպոսին, իրենց Առաջնորդին ու Ժողովրդապետին շուրջը, և կը փոխանակեն գաղափարներ ու կարծիքներ, և հանրօգուտն ու լաւը կ'ընտրեն խորհրդակցութեամբ ու զայն կ'որոշեն ի գործադրութիւն, փոխանակ անիմաստ ու ապարդիւն աղաղակներու, որոնք ուրիշ բան չեն ցոյց տար, բայց եթէ ժողովուրդի մը տակաւին զարգացման ու քաղաքակրթութեան կարօտ ըլլալը։

Երրորդ, դէպ ի Էջմիածնական եկեղեցին եղած հրաւէրի մասին, կ'ըսենք թէ՝ քանի որ կրօնքը և իւր նուիրական սկզբունքները քաղաքականութեան հետ փոփոխել ու անոր գերի ընել կարելի չէ, ուրեմն կարելի չէ նաեւ առ այն յարիլ, և փոխադարձաբար։

Ահա, Խմբագիր Տէր, մեր և ամենուն խորհելիք, գործելիք և դարմանելիք ու գրելիք բաները։

Թողով սոյն խնդրոց մասին գրելն ու յորդորելը աւելի փորձառու և կարող գրիչներու, կը վերջացնեմ նամակս։

Հասարակութեանս և Ազգիս անկեղծ բարեկամն ԳԱՒՍՌԱՑԻ ՈՄՆ

4 Սեպտեմբեր 1908

ՄԷՂՈՒՍԱՆԸԶ ՀԻՒԳԻՒՄԷԹԼԷՐ՝ ՏԻՒՄԷՆՍԻԶ ԿԷՄԻ ԿԻՊԻ ՅԻՐԼԷՐ

Պազը զազէթալարտա հագրգէթէ մուվաֆրգ օլմասան վէ ասլա իճապ իթմէզ էօյլէ մէգալէլեր, պուլունուեօր քի, պու հալ՝ զազէթաճըլըզը իթիպարընա ազգունտուղը կիպի, Գանունը Էսասի ահքամընճա ինթիխապ օլունաճագ մէպուսլըզատա պազը էօյլէ քիմսէլէր նամզէտ կէօսթէրիլիեօր քի, մէպուսլուզրն տա հայիյէթինէ տօգունուեօր։ Հէմ էօյլէ միւնասիպէթսիզլէրին ինթիխապընտան նէ՞ մուհասէնաթ մէմուլ տըր։

Իկէր թամ ֆիքր ու վիճտանճա ինթիխապ իճրա օլունաճագ իսէ, ինթիխապ օլունաճագ քիմսէ զայէթ հիւանի ախլէագ սահիպի օլտուգտան մատտա, թարիխ վէ ճօղրաֆիա կիպի մալիմաթա վէ զազէթալարըն հագիգաթ վէ էհէմմիյէթտէն օլան նէշրիյաթընա տա ակեահ պուլունսըն. անճագ քէնտի քէօշէսինտէ պէօյիւմիւշ օլմաեըպ, Իսթանպոլ վէ եա Իզմիր կիպի տէնիզլի, շըմէնտֆէրլի մահէլլէրտէ պուլունմըշ թիւճճարան, սարրաֆան վէ մէմուրիյն միեանընտա օլտուգճա եաշամըշ, կիւն կէօրմիւշ կէշիրմիշ օլսուն քի, խօտպինլիք վէ շարլաթանլըգ իլէ սըրֆ քէնտինտէն զայրիսինի կէօրէմէյէն ճիւհէլատտն օլմասըն. պիր հիւքիւմէթի, պիր միլքի իտարէյէ մէմուր օլաճագ մէպուսլար՝ պէօյիւք քիշիւք հիւքիւմէթլերին մէպէքլերինէ, ըսթանթիսթիգլերինէ, իտիալաթ, իխրաճաթ, սանաաթ վէ սաիր լէվազիմինէ, անվալինէ քեաֆի մալիմաթը հայիզ օլմալը տրրլար քի, մէպուսլըզա պիր ազ եագըշըն, եօգսա տօգթօրլուգ, ալօգաթլըգ կիպի պազը իլուում ու սանաաթլարընա եանլարընտան, քէնարլարընտան տէրմէ

չաթմա կէչմիչ պուլունմալը, մէպուսլըգ օլամաեըպ, թէքրար խալըմ քի, պու հալ՝ մէպուսլուղըն տա հայսիէթինէ տօզունմագլըգ տըր: Զիրա մէպուսլար՝ հուքումէթին տումէնինի թէչքիլ խուէձէքլէրի ճիհէթլէ, վասի պիր մըմլէքէթ օլան գօձա պիր կէմիյի խարէ իթմէք՝ էօյլէ լաֆ իլէ, չարլաթանլըգ իլէ օլամազ: Տումէնի թէչքիլ խուէձէք գէվաթ տէրէօնտէ խուէձէքլէրի ազըր, մուչքիլ վազիֆէլէրինին էհլիյէթլինի անլաշըլըր վէ իճրա խուէպիլէնլէր օլմալը տըրլար: Իշթէ հէման խաթըրըմա կէլէն պու գաստըր օլան ճալէմին անլաշաձագը սուրէթտէ աչըգձա (ֆանթէզիսիզ) եազըրըգ կէօնտէրիեօրում. զաղէթայի մութէպէրինիզտէ աէրձի իսէ, րէյի ալինիզէ մէնուտ տըր, էֆէնտիմ:

Գ. ԿԱՆՈՆԵԱՆ

Պրուսա, 10 Մարտ. 1908

ԱԼԱՃԿԵՐՏ, ՄՕԼԼԱ ՍԻՒԼԷՅՄԱՆ

Ի ներքոյ ստորագրեալքս կուգամք յայտնել, որ մեկ քանիցս ազգային հանրագրերով, մեր ժողովրդի արդի դառն կացութիւնը ու թշուառ վիճակը յայտնելով, դեղ ու դարման մը հայցեցինք և ցարդ արդիւնք մը չտեսնալնէս զատ, արժանի չհամարուեցաւ ալ երկտողիւ մը պատասխանելու: Իսկ այժմ մեր բարեգութ Կայսեր մեզ բրած բարիքը, որով բովանդակ աշխարհքը զարմացուց և որուն Թանկագին կենաց համար ինչ սրտաբուխ աղօթքներ տեղի ունեցան ի մէջ եկեղեցեաց, մեր վրայ ցոյց տուած հայրական խնամքը, մեզ համարձակութիւն ներշնչեց մեծավստահութեամբ դիմել հանրագրով, յասա Փահոյից Նորին Տէրութեան, շնորհք մը խնդրելու համար. և սա Կայսրն ուղղած հանրագրերնիս, ուղղակի մեր Ամեն. Պատրիարք. Կաթողիկոսին ալ խրկեցինք և ազգային հանրագրով մը խնդրած ենք որ իշխան աղերսագիրը. Ինք անձամբ ներկայացընէ մեր Վեհափառ Սուլթանին, և մեր խնդրոյն կատարման մասին Ինք եւս միջնորդէ:

Բուն խնդիրը այս է, որ մենք Ալաշկերտի Մօլլա-Սիւլէյման գիւղի կաթոլիկէ ժողովուրդս քանիցս կողոպտուելով մնացած էինք, այսու հանդերձ կրնայինք ապրիլ, իսկ սա վերջին անգամ որ է, 311 տարին, ասկէ 13 տարի առաջ, Սիպկանցի քսան աշիրէթը, որ են գաղանաբարոյ Քրդերը, գիւղերնուս վրայ յարձակելով, մեզմէ քսան մարդիկ սպաննեցին, մեզ չարաչար կողոպտեցին, այնպէս որ ոչ կով, ոչ եզ, ոչ ոչխար, գոմէշ, ձի, առանց կաշ կարասիք, անկողին, քան մը չթողուցին, որով հարկադրուեցանք մեր արտերու ու չայիրներու արադին գօչաններ, Զիրաաթ պանգային գրաւ տալով, մէկը 5, մէկը 6, մինչեւ 10 ոսկի առինք, որով եզ գնելով, վարեցանք բրինք և Թագաւորի շնորհիւ կրցանք մեր ընտանիքները պահել որ անօթութենէն չմեռան: Լման 13 տարի կ'ըլլայ որ 600 ոսկի տակ ենք և մինչեւ ցարդ չենք կրցած ոչ գլուխը տալ և ոչ ալ տոկոսը տալու վիճակի մէջ ենք: Ուստի սոյն պարտքէն միանգամ ընդ միշտ ազատելու համար դիմած ենք մեր տասմահաւղուղ Կայսեր, Սուլթան Ապտ իւլ Համիտին, յայտագին խնդրած ենք որ քաշխէ մեզ. ազատէ այդ պարտքէն. և սոյն աղերսագրին մէկ օրինակն ալ Ամեն. Կաթողիկոսին խրկեցինք որ անձամբ մատուցանէ. իսկ հիմայ կասկածի մէջ ենք թէ մի գուցէ skochk ալբը ըլլայ սոյն գիրը. Ուստի աղաչեմ կը խնդրենք Ձեր ազգասիրական զգացմամբ զգածեալ մարդասիրութենէն, որ բարեհաճիք Ձեր ազգօգուտ լրագրին մէջ սոյն երկտողնիս հրատարակել:

(Ստորագրութիւններ)

Ալաշկերտ, Մօլլա Սիւլէյման.

28 Օգոս. 1908

ՄԷՃՄՈՒԱ.— Տէվրը իսթիպտատտա չէքիլէն զուլմըն վէ վագը օլան սուի իսթիմալաթըն, պու կիւնքի տէվրը մէշրութիյէթ վէ ատալէթտէ գաթան ձայիզ օլամաեաճագը աէրքեար օլուպ, օ եօլտա ֆէնալըգլարա մէյտան վէրմէմէք իզրէ հէր թարաֆտա հուքումէթճէ թէտապիրի չէտիտէ իթթիխազ օլունտըղը կիպի, Ալաշկերտ թարաֆլարընտա էլան իճրա օլունմագտա օլտուղը եազըլան մէզքիւր չայեանը թէէսսիւֆ ահվալէ տէ խիթամ վէրիլմէք, վէ սօն աէրձէ աէֆիլ վէ զարարտիտէ օլան օ պիչարէլէրի, տիւչար օլտուգլարը պօրձտան մուաֆ գըլմագ իւզրէ, Պապը Ալիձէ իզթիգար հալին իճրա խալիձէկինէ չիւպհէ եօգ տըր. անձագ պունլարըն աճըղը ֆիզան ու ֆէրեատլարընը մէրձիինէ գատար իշիթտիրմէք իչին, Բաթրիգխանէմիզին թէվասսուլէթինէ ինթիեաճը չէսիր օլուպ, իշթէ պիր ան էվվէլ պու խուսուսըն իճապընա պագըլմասը լիւզումընը թէքքիր իտէրիզ:

ԱԶԸԳ ՄԻՔԹՈՒՊ

ՀԱՇՄԷԹԼՈՒ ԲԱԲԱ ՀԱԶՐԷԹԼԵՐԻՆԻՆ ՏԷՐԻՍԱԱՏԷԹ ՎԷՔԵԱԼԷԹԻ ՄԻՒՀԹԷՐԷՄԷՍԻՆԷ

Հիւրմէթլու Մօնսէնեօր ձէնապլէրի,

Երմէնի-գաթօլիք ձէմաաթընըն Սիվաս-Թօգաթ Մէրխասախի սապըգը օլուպ, չէնտ կիւն էվվէլ վէֆաթ իտէն Հանեան Սահակ Սէրբիսգօբօսըն, էֆրէնձի Մարտ.ըն 26նձը կէչէն ճումա իրթէսի կիւնիւ Պէյօղլունտա Սագըզ-աղաձը ճատտէսինտէ քեային Բաթրիգխանէ քիլիսէսինտէ, Բաթրիգ րիւթպ. Պօղոս Սապպաղեան էֆ. հազրէթլէրինին թահթը րիեասէթինտէ իճրա գըլընան ձէնազէ այինինտէ, Զաթը ասիլանէլէրինին տէ հազըր պուլունմասը հազգընտա Բաթրիկի մուշարիլէյհ թարաֆընտան ուսուլ վէ էմսալի վէճհլէ, վէ իքի բահիպ վասըթասըյլա տավէթ վէ րիձա օլունմըշ օլտուղը հալտէ, Վէքեալէթի ալիէլէրի (Délégation Apostolique) ձանիպլէրինէն պիր բահիպին պիլէ կէօնտէրիլմէչ օլմասըը՝ խօշ նուզարլա մուշահէտէ օլունմամըշ տըր:

Բաթպլըգ մագամընըն Տէրխասաթէթ Վէքեալէթինտէն, գամիւտէն պէրի, տէյիլ եալընըզ Գաթօլիք մէզհէպինէ մէնսուպ սէրբիսգօբօս վէ բիսգօբօսլարըն ձէնազէ այինլէրինտէ, հիչպա մէզահիպը սաիրէյէ մէնսուպ րուէսաի րուհանիէնին ձէնազէլէրի մէրասիմինտէ տախի, եա պիզզաթ, վէ եա պիլ վէքեալէ բահիպ կէօնտէրմէք սուրէթիյլէ իպրազը ասարը իլթիֆաթ վէ թէվէձձիւհ հիչ տիրիղ օլունմազ իտի:

Միւթէվէֆֆա, աէնիյնի վաքիրէ տէվամ իտէն Մէրխասալըգ վէ Սէրբիսգօբօսլըգ հէնկեամընտա, տաիրէի րուհանիէսի տախիլինտէքի ձէմաաթըն խուսուսաթը րուհանիէ վէ մէզհէպիէսինի հուսնի իտարէ իտէրէք, ֆուգարանըն թէհվինի ֆագր ու զարուրէթլէրի, վէ նիյմէթը մէարիֆ վէ թէրպիյէտէն մահրում էրքէք վէ գըզ չօճուգլարըն թալիմ ու թէրպիէյի ամրիյէ վէ ախլէագիէլէրի մագսատիյլէ, բիյր իհթիեար հալինտէ էվքօբալարա գատար կիտիպ, ատէթա սատագա տիլէնէրէք, Սիվաստա իքի մէքթէպ ինաա վէ քիլսատա, վէ պունլարըն, Տէրխասաթէթէ 3-4000 լիրա մուգապիլինտէ սաթըն ալտըղը պիր արարթըմանըն վարիտաթը իլէ իտարէսինի թահթը թէէմինէ ալմըշ, վէ իքի սէնէ մուգատտէմ, սիլքի րուհանիէթէ տուխուլունու ժիւպիլէսի միւնասիպէթիյլէ ումումի Գաթօլիք ձէմաաթը վէ Տէրխասատէթտէ Գաթօլիք մէզհէպինաէն օլմաեան տիկէր Երմենի ձէմաաթլար րուէսայի րուհանիէսի վէ էքեապիրի թարաֆլարընտան քէնտիսինէ իպրազը հիւրմէթ վէ իլթիֆաթ օլունմըշ օլտուղը կիպի, էղճիւմլէ Հաշմէթլու Բաբա հազրէթլէրինին տէ այրըձա թէպրիքիէթ վէ թէվէձձիհաթը մախսուսէսինէ մազհար օլմուշ պիր րուհանիի սիթուտէսիմաթ օլտուղընտան, պիւթիւն էօմրիւնիւ խըտէմաթը րուհանիէ վէ ումուրը խայրիէտէ իֆնա իյլէմիշ օլան միւթէվէֆֆայի միւմաիլէյհին ձէնազէսինտէ, զայրը մուհթաղըր չու ատէմը իճապէթ Երմէնի-գաթօլիք րուհպան վէ ավամը արասընտա վէսիլէի գիյլ ու գալ վէ պատիս թէէսսիւրի քէմալ օլմագտա պուլունմըշ օլտուղընտան, ձէմաաթը մէրգումէձէ գըյմէթտար օլմագլա պէրապէր էչէտտը իհթիեաճ պուլունան իլթիֆաթ վէ թէվէձձիւհաթը ասիլանէլէրի աճապա նէտէ՞ն տօլայը պու տէֆա տիրիղ օլտուղընը պիր տիւրլիւ հալլէ մուվաֆֆագ օլամամագտա օլտուղումը, տէսթը մուպարէքլէրինի քէմալը խուլուս վէ թէքրիմ իլէ պուսէ իտէրէք արզ իտէր, վէ պիւ վէսիլէ թաազիմաթը ուպուտիյէթքեարանէմի Զաթը իւլեալէրինէ թագտիմէ ճիւրէթ իյլէրիմ:

Երմէնի-գաթօլիք Բաթրիգխանէսի
գարտու քէթխիւտասը
ՅՈՎՍԷՓ ՇԷՀՐԵԱՆ

Պէյօղլու, 28 Մարտ. 1908

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կ-ԲԱԹՐԻԿ ԷՖ.ՆԻՆ ԷՖՔԵԱՐ ՎԷ ԱՄԱԼԸ ՄԱԽՍՈՒՍԷՍԻ

Կ-Բաթրիգ րիւթպ. էֆ. հազրէթլէրի, տիւն, զաղէթամըզ սահիֆի իմթիեազը էֆէնտիյի նէզտի ալիլէրինէ տավէթլէ, ձէմաաթըն, Բաթրիգխանէնին չու քէչմէքէչ հալինէ նիհայէթ վէրմէք, վէ արզուի ումումիյի իճրա իթմէք իւզրէ, քէնտի ֆիքր ու արզուլարը չու մէրքէզտէ օլտուղընը պէեան, վէ պունըն՝ զաղէթամըզլա նէշր ու իլանընը թավսիէ վէ խիթապ իյլէմիշլէր տիր: Շէօյլէ քի, ձէմաաթըն վէ Բաթրիգխանէնին սըրֆ հուքումէթճէ, ճիմաաթճէ ումուր վէ մուամէլաթընըն րույէթ վէ թէսվիյէսինէ մէմուր օլմագ իւզրէ, Բաթրիգլիկին պիր Վէքիլի պուլունմասը՝ չու սըրասա բէք էլզէմ վէ էհէմ պիր մատտէ օլտուղընտան, եագընտա ինթիխապ վէ թէչքիլի մուգարրէր պուլընան Միլլէթ Մէպուսան ազալարը թարաֆընտան, եալընըզ քահանայ օլմագ իւզրէ իւչ նամզէտ ինթիխապ իտիլէճէք, վէ պու նամզէտլէրտէն պիրի՝ Իտարէ մէձլիսինձէ Բաթրիգլիք Վէքեալէթինէ թայինի օլունաճագ տըր:

Հէր թարիգաթը մէնսուպ օլան քահանայ, եանի Զմմառեան, Վէնէտիկ վէ Վիէննա Մխիթարեանլարը, Բրօքականտա, վէ Անտոնեան թարիգաթլարը րահիպլէրի պիլա թէֆրիգ նամզէտ օլապիլէճէքլէր տիր: Անճագ թայինի տիր քի, պու նամզէտլէր՝ Թիւրքճէ, ֆրանսըզճա լիսանլարա աշնա, ախլէագը հասէնէ սահիպի, միւգթէտիր վէ միւսթայիտ վէ ձէմաաթըն հիւրմէթ վէ թէվէձձիւհիւնիւ գազանմըշ օլան րուհանիլէրտէն օլաճագլար տըր:

Բաթրիգ Վէքիլինին մէմուրիյէթի մուվագգաթ օլուպ, էլպէթտէ մէմուրիյէթինէ միւտտէթ թայինի խիլէձէք իսէ տէ, սուի հալի վէ իզթիթարըզըղը կէօրիւլտիւկիւ անտէ վագթընտան էվվէլ ազլ օլունապիլէճէք տիր:

Բաթրիգ Վէքիլինին ինթիխապը՝ Կ-Բաթրիգ Վէքիլինին ինթիխապընա ասլա խալէլ կէթիրմէյիպ, էկէրչի պիրինճիսինին ինթիխապը ձէմաաթ իլէ Կ-Բաթրիգ արասընտա պիր մուամէլէ օլաճագ իսէ, իքինճիսի, սէնէ ուսուլը գատիմէ վէ մալիւմէ տաիրէսինտէ վուգու պուլաճագ, եախօտ պունըն իչին տէ ուսուլը գատիմէ մուհաֆազա խալէրէք, իլէրուտէ միւնասիպ պիր թէտպիր տիւշիւնիւլէճէք տիր:

Կ-Բաթրիգ էֆ. հազրէթլէրինին, զէմանըն նէզաքէթինի վէ էհէմմիյէթինի հիսս վէ թագտիր իտէրէք, մէզքիւր գարարը վէրտիքլէրինէ պէեանը թէշէքքիւր վէ մէմնունիյէթ, վէ մուվաֆագըյէթինի թէմէննի իյլէրիզ:

ԼԻՒՔՍԷՆՊՈՒՐԿ ԿԱԶԻՆՕՍԸ ՍԱԼՕՆԸՆՏԱ ՏՒՒՆՔԻ ԻՃԹԻՄԱ

Օսմանլը Մէճլիսի Մէպուսան վէ Հէյէթի Աեանընտա ազա ինթիխապընտա ձէմաաթըմըզըն տախի իշթիրաքընը թէէմին իթմէք մագսատիյլէ, պազը միւթէպէրանըն թէչքիլ իթտիքլէրի հէյէթ, տիւնքի կիւն իքինձի տէֆա օլմագ իւզրէ Լիւքսէնպուրկ կազինօսը սալօնընտա իճթիմա իթմիշ տիր:

Օն պիր գաթտան միւրէքքէպ օլան մուվագգաթ գօմիթէնին տավէթ թէզքիրէլէրինէ պու քէրրէ իքի խիւզ քիշի գատար իճապէթ իյլէմիշ, վէ պիր խայլի զէվաթըն կէլէմէմէսի իշէրի եախօտ քէօյլէրտէ վէ ուզագ մահէլլէրտէ պուլունմալարը սէպէպիյլէ օլուպ, մամաֆիհ քիւչիւք պիր ձէմաաթըն պու գատար գէվաթը միւհթէրէմէսինին հազըր պուլընմասը տա մէմնունիյէթլէ կէօրիւլմիւշ տիւր:

Սաաթ $8\frac{1}{2}$ րաատէլէրինտէ, մուվագգաթէն րէյիս թայինի օլունան Յօվհաննէս պէյ Ալէքսանեանըն րիեասէթիյլէ մէձլիս աչըլմըշ տըր:

Էվվէլձէ, գօմիթէ ազասընտան Գրիգոր էֆ. Մինէձեան՝ սէօզէ աղազլէ, հէյէթին իճթիմաը մագսատինի իլք մէձլիստէ իյզահ իթտիկի կիպի, պու քէրրէ տախի պիր գաթ տահա իյզահ վէ Մէպուսան վէ Աեան մէձլիսլէրինէ թայինի օլունաճագ ազալարըն սուրէթը ինթիխապընը թէֆսիր իթտիքտէն սօնրա, մուվագգաթ գօմիթէյէ իհալէ խըլմըշ օլան ինթիխապլարա ձէմաաթճա իշթիրաք բրօկրամընըն թանզիմ օլունտըղընը իֆատէ իլէ, իշպու բըրօկրամը օգումըշ, վէ ձէմիյէթճէ պունուն թատիլ վէ թաստիգի հալինտէ, տաիմի պիր գօմիսիօն թէչքիլի վէ պիր նիզամնամէի մախսուս թանզիմիյլէ իճրաաթա իպթիտար խըլընաճագընը, վէ պու պապտա իճապ իտէն պազը մէսարիֆին նէ սուրէթլէ թէսվիյէ խըլընաճաքընըն գարարլաշտըրըլմասընը պէեան իթմիշ տիր:

Բրօկրամըն միւնտէրիճաթընտա, էզճիւմլէ, Մէճլիսի Մէպուսանա ձէմիյէթճէ նամզէտ սըֆաթիյլէ 8 վէ Մէճլիսի Աեանա քէզալիք 8 զաթ ինթիխապ խըլըբ, պունլարտան իւչէր քիշի թայինինիյլէ, պու զէվաթը, գանունտա մազգուրընտա Բապը Ալիյէ եախօտ Օսմանլը գօմիթէսինէ թագտիմ իթմէք, վէ պիզիմ մէպուսլարըմըզըն խաթթը հարէքէթի, պաղըճա, Գանունը Էսասինին թատիլիյլէ պէրապէր, մուհաֆազասընտան իպարէթ պուլընմագ մատտէլէրի մէվձուտ պուլունմըշ տըր:

Մինէձեան էֆ. տէն սօնրա, Թընկըր Սիմօն, Խարտաշեան Յօվհաննէս, Մարտիրոսեան Գէորգ, Եալտըզճեան Պօղոս, Խուրտաձեան, Ալէք Անտոն էֆ.լէր, պու ինթիխաբըն, ումում ձէմաաթըն վէքեալէթ սըֆաթընը հայիզ օլուպ օլմատըղընըն, մէսարիֆի լազըմէնին Բաթրիգխանէ սանտըղընտա՞ն մը, եօգսա ձէմիյէթէ տախիլ օլանլարտա՞ն մը, վէ եա նամզէտ եախօտ ազա ինթիխապ օլունաճագլարտա՞ն մը թէսվիյէ խըլընաճաքընըն թայինի օլընմասընը թէքլիֆ, վէ տիկէր պազը էֆքեար վէ միւթալէաթ պէեան իթմիշլէր տիր: Լաքին պունլարա տահի գարար վէրիլմէզտէն էվվէլ տայիմի գօմիթէնին թէչքիլինէ իպթիտար օլընարագ, պազըլար մուվագգաթ գօմիթէնին իպգասը, վէ տիկէրլէրի եէնիտէն ինթիխապ իճրասընը թալէպ իթմիշլէրտէնտէն, եէնիտէն ինթիխապ իճրա գըլընմըշ տըր:

Թէվզի վէ ձէմ օլունան րէյ բուսուլալարը թաատատ խըլընտըգտէ, մուվագգաթ գօմիսիօն ազալարը, էքսէրիյէթի գուրայը ալտըգլարը անլաշըլմըշ, վէ մէզքիւր գօմիսիօն՝ տայիմի սըֆաթըյլա իպգա խըլըմըշ տիր:

Պատէհու 8ի Մէճլիսի մէպուսանա վէ 8ի Մէճլիսի Աեանա մախսուս նամզէտլէրին ինթիխապը իչին գուրալար թօպլանմըշ, ֆագաթ պունլարըն, թէչքիլ օլունաճագ էնճիւմէնը մախսուստա թաատատըյլա, իսիմլէրինին, գուրա վէրէնլէվաթա պիլտիրիլմէսի վէ անլէր վասըթա-

տըլա ուչեր զաթըն ինթիխապը ուէրիյէ Թաալիգ գըլընմըշ տըր։

Պու մուամէլէտէն սօնրա, ճէտվէլի միւզաքէրաթըն էն սօն մատտէսի օլան ճէմաաթճա ահվալը հազըրէ միգ մէվզուի պահս օլունուրգէն, Ալիք Սնատն էֆ.՝ աթիտէքի նութգը իրատ էյլէմիշ տիր.

«Սաիր ագվամը Օսմանիյէտէ օլտուղը կիպի, Էրմէնի-գաթօլիք միլլէթիմիզտէ սիյասի պիր խաթթը հարէքէթ թայինն իթմէք իզրէ պիր գոմիսիոն թէշքիլի գարարլաշտըրըլմըշ, վէ պու գոմիսիոն ձն տէֆա գատար ագտը մէշվէրէթ իտէրէք, ճէմաաթըն մագսատընի հուսուլ իչին նէ եաբըլմագ լազըմ կէլտիկի թէղէքքիւր իտիլմիշ տիր։ Անճագ չուրասը նազարը տիգգաթտան տուր տուտուլմամըլի տըր քի, չու արալըգ տէյիլ եալընըզ պիր ճէմաաթ էֆրատը պէյնինտէ, հաթթա միլլէթի Օսմանիյէյի թէշքիլ իտէն ագվամ վէ անասըրը միւխթէլիֆէնին քաաֆֆէսի արասընտա իթթիհատ վէ իթթիֆագըն հուսուլ պուլմասը վէ տէվամ իթմէսի ֆէվգալատէ տէրէճէտէ միւլթէզէմ վէ հէր թարաֆտա պու մագսատէ խըտմէթ տուտուլմագտէ օլմասընա մէպնի, ճէմաաթըմըզ էֆրատը պէյնինտէ տէ ճէմաաթըն մէնֆաաթը ուղրունա օլան իթթիֆագ վէ իթթիհատըն հիւքմֆէրմա օլմասը ճիտտէն արզու օլունուր, վէ պէօյլէ տէ օլմասը լազըմ տըր։ Մալիւմ տուր քի, իթթիֆագ վէ իթթիհատը թամ՝ ճէմաաթըն հէր պիր ֆէրտինին խոտ պէ խոտ հէր իշէ միւտախալէսիյլէ միւմքին օլմատըղը կիպի, պիզտէ տէ էօթէտէն պէրու պիր հէյէթը ումումիյէ միլլիյէմիզ վար տըր։

«Հէչէն իճթիմաը ումումիտէ, ումուրը միլլիյէնին տէ նազարը տիգգաթը ճալիպ պիր հալտէ պուլընտըղընա տաիր պազը աէօզլէր իրատ իտիլմիշ իսէ տէ, հէյէթին օ կիւնքի իճթիմաընտան մագսատը պաշգա օլտըղը ճիհէթիլէ, թէֆէրրուաթընա կիրիշիլմէմիշ տիր։ Անճագ պիլախըրէ, պիր թարաֆտան հէյէթը ումումիյէ միլլիյէմիզ՝ պէյն էլ միլլէլ իթիլաֆըն հուսուլի իչին իսթիֆայա գարար վէրմէքտէ օլմասընա վէ տիկէր թարաֆտան տախի ինթիխապաթ իչին թէշէքքիւլ իտէն գոմիսիոն իքմալը վազիֆէ իթմէքսիզին իսթիֆա իթմիշ օլմասը հասէպիյլէ թէճտիտի իճապ էյլէտիկինէ, վէ չու արալըգ ճէմաաթըն իթթիխազ իտէճէկի սիյասի խաթթը հարէքէթ իգթիզասընճա, տիկէր ճէմաաթլարտա օլտըղը կիպի, պիզիմ տէ հէյէթը ըճամիէյի միլլիյէմիզին պիր ան էվվէլ թէշքիլ իտիլմէսի՝ իգթիզայի հալ վէ մասլահաթտան պուլընմասընա մէպնի իճապը մասլահաթա հէման մուպաշէրէթէ պիր ան էվվէլ իգմալ իթմէք իզրէ, սիզճէ տէ միւնասիպ կէօրիւլտիւկիւ հալտէ, պիր գոմիսիոն թայինի վէ Բաթրիգ էֆ. հազրէթլէրի ճանիպինտէն թէնսիպ գըլընաճագ պիր մէմուրը ըուհանինին թէրֆիգինի վէ պու գոմիսիոնըն՝ Բաթրիգ էֆ. հազրէթլէրինէ Թաալիգ իթտիրիլմէսինի թէքլիֆ իտէրիմ։»

Իշպու թէքլիֆ, հազըրուն թարաֆընտան, պազը միւթալէաթ տէրմիեանընտան սօնրա գապուլ վէ թաալիգ գըլընարագ, տէրհալ գոմիսիոն ազասընըն ինթիխապընա թէշէպպիւս, աթիտէքի զէվաթ ինթիխապ վէ թայինն օլընմըշլար տըր.

Աբէլ Գէօրգ էֆէնտի
Աբիկեան Սերովբէ »
Արապեան Պօղոս »
Անանեան Բիէր »
Եալտըզճեան Պօղոս »
Էնքիւրճեան Անտոն »
Խուրշուտեան Արամ »
Մանուկեան Գրիգոր »
Մոմճեան Պօղոս »
Նուրիճեան Երուանդ »
Շէրպէթճեան Պօղոս »
Ոսկեան Գրիգոր »
Սավաեան Յովհաննէս »

Իշպու գոմիսիոն, պու կիւնտէն իշէ պաշլամըշ տըր։

Պու գարարը, ումում ճէմաաթ նամընա թէպրիք վէ մուվաֆագըյէթինի անտամիմ թէմէննի էյլէրիզ։

ՄԸՍԸՐԼԸ ԷՏՈՒԱՐ ՊԷՅԻՆ ՎԷՖԱԹԸ

Մաէթթէէսիւֆ խապէր ալտըղըմըզա կէօրէ, ճէմաաթըմըզ միւթէպէրան վէ գուտէմասընտան աըլզատէկեանընտան Մըսըրլըզատէ Պօղոս պէյին մախտումը՝ Պապը Ալի Իսթիշարէ օտասը մուավինլէրինտէն Էտուար պէյ Մըսըրլը, խայլի վագըթտան պէրու Շիշլիտէ Ֆրանսըզ խաստախանէսինտէ էսիրֆիրաշ օլուպ, խաստէլի սըհհէթի իչին բէք չօգ միւտավաթ վէ մէսայի իճրա իտիլմիշ իսէ տէ, ֆայտէ իթմէյիպ, կէչէն սալը կիւնիւ, պիճիւմլէ վէգայիֆի բուհանիյէսինի պիլ իյֆա, վէֆաթ իթմիշ տիր։

Միւթէվէֆանըն ճէնազէ մէրասիմի, էօնիւմիւզտէքի բազար իրթէսի կիւնիւ, սաաթ $4 \frac{1}{2}$ տա, Աթոռանիստ Ս. Աստուածածին քիլիսէսինտէ իճրա իտիլիպ, Մըսըրլը խանէտանընըն ինտա քըբազի պուլունան մէզարլըգ քիլիսէ տէյրանինտէքի մագպէրէի մախսուսէսինտէ տէֆն օլունաճագ տըր։

Էտուար պէյ Մըսըրլընըն վուգուի վէֆաթընտան տօլայը զէվճէի միւհթէրէմէսիյլէ էվլատլարընա վէ գայըն բէտէրի Ալյանաքրոսի Յովհաննէս էֆ. հազրէթլէրինէ վէ պաճանագը Տիւզ Էտկար պէյէ վէ սաիր պիլճիւմլէ ագրապա վէ միւթէալլիգաթը միւհթէրէմէսինէ պէեանը թէէսսիւֆ վէ թէսլիյէթը սամիմանէյէ թէմէննի էյլէրիզ։

*** Ճէնազէ մէրասիմինէ մախսուս տավէթնամէնին սուրէթինի գըյտըտէ տէրճ իտէրիզ։

ԷՏՈՒԱՐ ՊԷՅ ՄԸՍԸՐԼԸ

ՈՐԴԻ
ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ ՄԸՍԸՐԼԸ ՊՕՂՈՍ ՊԷՅԻ

Կնքեց իր մահկանացուն երկարատեւ հիւանդութենէ ետեւ, ընդունելով Եկեղեցւոյ Ս. Խորհուրդները, Երեքշաբթի, 16 Սեպտեմբերի, 51 տարեկան, համակերպ ի խոր տրտմութիւն իւր Կողակցին, Զաւակները, Քոյրերը եւ համայն Գերդաստանը, որոնք ցաւագին սրտիւ կը հրաւիրեն ազգականները, բարեկամները եւ ծանօթները յուղարկաւորութեան տխուր արարողութեան, որ պիտի կատարուի Երկուշաբթի 22 Սեպտեմբերի, ժամը $4 \frac{1}{2}$ին (ը թ.), Ս. Աստուածածին Աթոռանիստ Եկեղեցին, ի Սագըզ-աղաճ, ուր եւ պիտի թաղուի ընտանեաց դամբարանին մէջ։

Բերա, 18 Սեպտեմբեր 1908

Կը խնդրուի ծաղկեպսակ չղրկել, եւ նկատել ներկայ մահազդն իբր հրաւիրագիր։

Վերակազմեալ Հնչակեան ճէմիյէթինին Տէրխաստաէթ չիւպէսի, պու քէրրէ բէսմի պիր պէեաննամէ նէշր իլէ, Հընչակեանլարըն չիմտիյէ գատար թութտըգլարը միւսլէքլարէն մուգավէմէթ մէսլէքինի վէ միւսթագիլ պիր խալքէ իսթիհսալի ֆիքրինի թէրքըլէ, անճագ տէվլէթի Օսմանիյէնին պագասը վէ պիրլիկի սաիրէսինտէ, ումում Էրմէնի միլլէթինին, տիկէր Օսմանլը գավմլարըյլա միւթթէֆիգէն վէ մուհաֆաղէթլէ, պու վաթանըն թէրագգըյսընա չալըշմասընը գապուլ իթտիկինի պէեան, վէ պիւթիւն Էրմէնի միլլէթինի տէ պու եօլտա հարէքէթէ թէշվիգ էյլէմիշ տիր։ Մէզքիւր գօմիթէ, եագընտա բրօկրամընը մուֆասսալէն նէշր իտէճէք տիր։

GAVROCHE-VALSE

Միւզիքի
ԳՐԻԳՈՐ ԹՕԼԱՑԵԱՆ

Բեաֆֆէյի մուզիգանըր
տիւքքեանլարընտա սաթըլըր։

ՖԻՑԱԹ՝ 5 ՂՐՈՒՇ

ՏԷՎԼԷԹԸ ԱԼԻՅԷ ՎԷ ՊՈՒԼԿԱՐԻՍԹԱՆ

Տէվլէթի Ալիյէ իլէ Պուլկարիսթան էմարէթինին միւնասէպաթը հագգընտաքի խապէրլէր, պիրպիրինէ օ գատար մուխալիֆ տիր քի, պու պապտէ գաթի պիր ֆիքր պէեան իտէպիլմէք բէք միւշքիլ տիր։ Պիւթիւն չէհրիմիզ վէ Էվրօպա գազէթալարը, պազը ախպըօմաթլարըն էֆքեարը վէ միւթալէալարընը տէրճ իթմէքլէ իքթիֆա իտիխօրլար, լաքին իչին քէսաթ իտէճէկի նէթիճէյի գաթիյէ քէստիրիլէմէխօր։— Սօֆիա Օսմանլը գոմիսէրի վէքիլի Ռէֆիգ պէյ, Պուլկարիսթան խարիճիյէ նազըրը Մ. Բաբրիգօֆ իլէ միւլագաթ իթմիշ տիր։ Մ. Բաբրիգօֆ՝ Կէշօֆ էֆ.ն.ին Իսթանպօլա ավտէթի՝ Շարգ տէմիր եօլլարը մէսէլէսինտէ պազը խուսուսաթըն թէսվիյէսինէ պադլը օլտուղունը պէեան, վէ պու մէսէլէնին, էյէէվմ Պուլկարիսթան մէճլիսի վիւքէլասընտա մէվզուի միւզաքէրէ օլտուղունը իլավէ, ֆագաթ Պուլկար հիւքիւմէթինին տէմիր եօլունը հէր հալտէ սաթըն ալաճաղընը վէ օ խուսուստա պիւթիւն վիւքէլանըն հէմֆիքիր պուլունտուղունը բէյան վիւքէլա Մ. Մանիլօֆըն տէրմիեան իթմիշ օլտուղունը իֆատէ էյլէմիշ տիր։

Օսմանլը վէ Պուլկար միւնասէպաթը հագգընտա պազը գազէթալարըն նէշր իթտիկլէրի թախմինի էգհանը մուճիպ խապէրլէրի, «Իգտամ» վէ «Եէնի Ղազէթա» թէքզիպ իտէրէք, մուալլագ մէսէլէլէրին եագընտա հալլ ու թէսվիյէ օլունաճաղընը վէ Կէշօֆ էֆ.ն.ին Տէրխասաատէթէ ավտէթի միւհթէմէլ իտուկինի եազըեօրլար։— Բէնչչէնպիհ կիւնիւ, Շարգ չըմէնտօֆէրլէրի միւտիւրիւ Մ. Կրօս, Նաֆիա նէզարէթինէ կէլէրէք, Պուլկար աղքէրի թարաֆընտան իշղալ իտիլէն Ռումէլի Շարգի չըմէնտօֆէր խաթթլարը մէսէլէսինտէն տօլայը նազըր Նորատունկեան էֆ. իլէ միւզաքէրաթտա պուլունմըշ տըր։— Սօֆիա թիճարէթ չիրքէթի՝ գումբանիա տէմիր եօլլարընըն հիւքիւմէթ թարաֆընտան արթըգ կէրի վէրիլմէսի իչին Պուլկարիսթանըն հէր թարաֆընտա միթինկլէր ագտ օլունմասընա վէ հիւքիւմէթէ խարամ իտիլմէսինէ տաիր թիճարէթ չիրքէթլէրինէ էմր վէրմիշ տիր։— Բէնչչէնպիհ կիւնիւ Եսկի Զաղրա, Ռուսճուգ, Վիտին, Պուրկաս, Իսլիմիէ, Շումնը, Խասքէօյ, Դըզանլըգ, Թէրն, Եէնի-Զաղրա, Թըրնօվա, Լէգովիթ շէհր վէ գասապալարընտա միթինկլէր ագտըլըա, Շարգ չըմէնտօֆէրլէրի հագգընտա հիւքիւմէթին թէտպիրլէրի գապուլ իտիլմիշ, վէ արթըգ չըմէնտօֆէրլէրին կէրիյէ վէրիլմէսի գարարլաշտըրըլմըշ տըր։

ՊՕՍՆԱՆԸՆ ԱՎՍԹՐԻԱՅԱ ՊԻՐԼԷՇՄԷՍԻ

Վիէննա 30 Ահգոս.— Հոկտ.ին 8ինտէ, վէ իհթիմալ քի տահա էվվէլ քէչտա օլունաճագ Տէլէկասիոն մէճլիսլէրինտէ օգունաճագ նութգը իմբէրաթօրիտէ, Պօսնա վէ Հէրսէքին Ավսթրիա-Մաճարիսթանա պիրլէշտիրիլտիկի իլան օլունաճաղը գաթի սուրէթտէ րիվաէթ օլունուեօր։ Իսկիլթէրրատան մաատա պիւթիւն տէվլէթլէր պու թէտպիրէ մուվաֆագաթ իթմիշլէր տիր։

*** Ավսթրիալը պիր տիբլօմաթ, պիր միւլագաթտա տէմիշ տիր քի, «Ահվալը խարիճիէ՝ բէք տէ էմնիյէթպախշ տէյիլ տիր։ Օսմանլը ինգըլապընըն նակէհանի զուհուրի, Էվրօբանըն Պալգանլարճա բէգապէթինի վէ հըրսը չանլարընը վագտա ալթիւսթ իթմիշ իսէ տէ, օ բէգապէթ վէ հըրսը չանլարտան հիչ պիր չէյ էքսիլմէմիշ տիր։ Պու ճիհէթճէ Ավսթրիա տէվլէթի՝ սուլհըբէրվէր պիր մէյլէ իխթիեար իթմիշ տիր։ Էվվէլճէ պիզ, Մաքէտոնիատա ժանտարմալարըմըզըն գալմասընտա պունտան պէօյլէ ֆայտէ օլմատըղընը կէօրէրէք, անլարի կէրի չաղըրտըգ։ Ֆագաթ ֆիքրիմիզ էյիճէ անլաշըլմատը։ «Պօսնա վէ Հէրսէքին Ավսթրիայա իլհագ իտիլմէսինի», Էվրօպա խասսա Էվրօբանըն պիր

գըսմը՝ Թիւրքիանըն ահվալը հազըրէսինտէն իսթիֆատէ իթմէք իսթէմիշ օլտուղըմըզա համլ իթմէքտէ տիր։ Պազը տէվլէթլէր, պիզ Պօսնայը թէմամիյլէ գապթ իտէրսէք, քէնտիլէրի տէ պունա մուգապիլ պիր չէյլէր թալէպ իտիեօրլար։ Լաքին պիզ քի, Պօսնատա եօլլար, չըմէնտօֆէրլէր, մէքթէպլէր եափարագ, մուվազէնէյի պիր պիւտճէ թէրթիպ իթտիք, պունա գարշըլըգ պիզէ, Ավսթրիայա, պիր չէյ վէրիլմէյի տիր։»

ՄԻԼԼԻ ԱՇԻՐԷԹԻ ԲԷԻՍԻ

Միլլի աշիրէթի բէիսի Իպրահիմին զէվճէսիյլէ էվլատլարը թարաֆընտան մագամը Սատարէթէ չէքիլէն պիր թէլէկրաֆնամէտէ, Իպրահիմին՝ քէնտի էճէլիյլէ Սէյֆիյէտէ վէֆաթ իթտիկի, վէ քէնտիլէրի Նասրիյէն հիւքիւմէթ գօնաղընտա կիւտէրէք, տէխալէթ իյլէտիքլէրի ճիհէթլէ, տիկէր աշիրէթլէրտէն մուհաֆազալարը վէ միւթէվէֆանըն մալէթ վէ էֆրատընտա պուլունան սիլահլարըն հիւքիւմէթ մէմուրլարը թարաֆընտան ալընմասը իչին լազըմ կէլէնլէրէ էմր վէրիլմէսի րիճա օլունմըշ տըր։

Տիարպէքիրտէն ալընան պիր թէլէկրաֆնամէտէ իսէ, մէրգումըն, աաքիրի Օսմանիէ իլէ պիր միւսատէմէսինտէ թէլէֆ իտիլտիկի պիլտիրիլմիշ տիր։

Իշթէ պու սուրէթլէ Անատօլընըն մուհիմ պիր գըսմընտա պիր նէվ զազապ վէ պէլիյէ օլան չագըր մէրգումըն վէֆաթի օրթատան գալգմըշ վէ էհալի մահէլլիյէ ասայիշ ու էմնիյէթինի իհրազ էյլէմիշ տիր։

ԵՈՒՆԱՆ ՋԻԵԱՐԷԹՃԻԼԷՐԻ

Եագընտըրմըզ վէճհլէ, չարշէնպիհ կիւնիւ սաաթ 8 բատտէլէրինտէ, 1400 նէֆէր Եունանլը զիեարէթճիլէր՝ իւչ պէօյիւք վաբօր իլէ չէհրիմիզէ վասըլ օլմուշլար տըր։ Պու սըրատա չէտիտ պիր եագմուր եաղմագտա օլմասըյլա պէրապէր, իշպու զիեարէթճիլէր հագգընտա կէօսթէրիլէն գապուլիյէթ վէ իլթիֆաթ ֆէվգէլատէ բարլագ օլմուշ տըր։ Սապահլայըն էրքէն Գալաթա բըխթըմը, պօյտան պօյա, էքսէրիսի Ռում օլարագ, հէր միլլէթտէն էրքէք գատըն խըրճախըրճ էհալի իլէ տոլմուշ տըր։ Բեաֆֆէյի կազինօլար՝ Օսմանլը, Եունան վէ տիկէր տէվլէթլէրին պայրագլարը վէ տէֆնէ եափրագլարըյլա տօնատըլմըշ տըր։ Պիր չօգ վաբօրլար վէ մաւնալար, պինլէրճէ էհալիյի համիլէն Այիա Թէֆանօսա գատար կիթմիշլէր տիր։ Եունան միւսաֆիրլէրինին վաբօրլարը բըխթըմա եանաշտըգլարընտա, բըխթըմըն պիր ուճունտան տիկէր ուճունա գատար վէ թէքմիլ քէօբրիւ իւզէրինտէ թօբլանմըշ օլան պինլէրճէ էհալի՝ մէնտիլլէր, պայրագլար վէ բէնկեարէնկ գօրտէլալար սալլաեարագ վէ «զիթօ՛» պաղըրարագ, թէ վէճճիւհքեարանէ նիւմայիշլէր իճրա իթմիշլէր տիր։ Միւսաֆիրլէր, վաբօրլարտան չըգտըգլարընտա, Գալաթա, Պէյօղլը, Թաթավլա, Ֆէնէր, Սամաթիա վէ սաիր աէմթլէրտէն կէլմիշ օլան Ռում կէնճլէրին բէհպէրլիկիյլէ վէ էօնտէն պայրագլար վէ մուզիգալար իլէ Իսթանպօլ ճիհէթինէ կէչէրէքէն, եօլտա, արապա իլէ գօնաղընա ավտէթ իթմէքտէ պուլունան Սատրազամը գարշըլամըշլար, վէ Պապը Ալի ճատտէսինտէ «Իթթիհատ վէ Թէրագգը» Օսմանլը գոմիթէսի մահէլլինէ կիտէրէք, Դանունը Էսասինին իլանընտան տօլայը գոմիթէ հէյէթինէ պէեանը թէպրիքեաթ էյլէմիշլէր տիր։ Պու սըրատա նութգլար իրատ օլունմըշ տըր։ Օրատան միւսաֆիրլէր, Պէյօղլընա կէչէրէք, Եունան սէֆարէթխանէսինէ կէլմիշլէր, վէ սէֆիր ճէնապլէրինի զիեարէթ իթմիշլէր տիր։ Ագչամ Թօգաթլեան կազինօսընտա Ճէօն-Թիւրքլէր թարաֆընտան թէրթիպ

օլունան իֆթարտա՝ Եունան միւնաֆիրլէրինտէն եիրմի գատարը տավէթլի օլարագ հազըր պուլունմըշլար տըր։ Էմնաի Թաամտա, մէվգիյէ միւնասիպ նութգլար իրատ իտիլմիշ տիր։ — Բէնչչէնպին կիւնիւ արապալար վէ վաբօրլար իլէ չէհրիմիզին չայեանը Թէմաշա մահէլլէրինէ կիտէրէք զիեարէթ իթմիշլէր, վէ հէր Թարաֆտա մազհարը հիւսնի գապուլ օլմուշլար տըր։ Էվվէլքի սապահ պու զիեարէթճիլէրին րէիսի Մ. Միխայլ Բաբատօբուլօս, Նիշան-Թաշընտա Սատրազամըն գօնաղընա ազիմէթլէ, սատրը միւշարիլէյհի զիեարէթ իյլէտիկի կիպի, ագշամ իւզէրի տախի միւմաիլէյհ իլէ Կօյօս միւֆթիսի Եագուպ էֆ. վէ տիկէր պազըլարը՝ Պապը Ալիտէ Սատրազամ Թարաֆընտան գապուլ օլունմըշլար վէ Օսմանլըլարըն նայիլ օլտուգլարը նիյմէթի հիւրրիյէթտէն տօլայը պէեանը Թէպրիքեաթ իյլէմիշլէր տիր։ Սատրազամ, պու հէյէթէ պէեանը մէմնունիյէթ իյլէմէքլէ պէրապէր, պէօյլէ սալօնտա քենտիլէրինէ չէրպէթ վէ սիկարալար իքրամ օլունմըշ տըր։ Բէնչչէնպին ագշամը միւմաիլէյհիւմտէն պաչլըճալարընա, Իւնիօն Ֆրանսէզտէ, Տէրխատտէթ Եունան Թէպասը միւթէպէրանը Թարաֆընտան միւքէմմէլ պիր զիեաֆէթ վէրիլմիշ տիր։

⁂ Եունանլը միւսաֆիրլէր րէյիսի Մ. Բաբամիխալօբուլօ՝ պիր հէյեէթ իլէ պէրապէր տիւն Գուրու-չէշմէտէ, Սապահէտտին պէյի զիեարէթ իթմիշլէր տիր։— Միւմաիլէյհիւմ միւսաֆիրլէր՝ տիւն ագշամ վաբօրլարընա րաքիպէն, Եունանիստանա միւթէվէճճիհէն ավտէթ իյլէմիշլէր տիր։

ՏԱԽԻԼԻԷ

Տիւն, Սէլամլըգ րէսմը ալիսի Համիտիէ ճամիսինտէ իճրա պույրուլմըշ, վէ Եունան զիեարէթճիլէրի տէ, Օսմանլը վէ Եունան պայրագլարըյլա հազըր պուլունմըշլար վէ «զիթօ» աէտալարըյլա ալգըշլամըշլար տըր։ Սէլամլըգ րէսմը ալիսինտէն սօնրա, Ջաթը Շահանէ, տախրէի հիւմայունլարը քէնտիլէրինտէն էհալիյէ իլթիֆաթ պույուրտուգլարը կիպի, Թէշրիֆաթը ումումիյէ նազըրը Ղալիպ բաշա տախի Եունան Թէպասը հէյեէթի նէզտինէ կիտէրէք, նամը Բաատիշահիյէ օլարագ, «Կօմշու վէ հէմճիվար պիր հիւքիւմէթ Թէպասը Թարաֆընտան պու սուրէթլէ իպրազ օլունան հիսսիեաթը տօսթանէ՝ նէզտը Շահանէտէ մուճիպի մահզուզիյէթ օլտու. Ջաթը Շահանէ ճիւմլէնիզէ սէլամ իտէր» սէօզլէրինի Թէպլիղ իյլէմիշ իւզէրինէ, հէյեէթ էֆրատը զիեատէսիյլէ մէմնուն օլարագ, վէ ճիւմլէսի տախրէի Հիւմայուն քէնչիրէսի էօնիւնէ կէլէրէք, Ջաթը Շահանէ քէնտիլէրինէ պէեանը իլթիֆաթ պույուրմալարըյլա, ճիւմլէսի, «զիթօ, զիթօ» աէտալարըյլա արզը շիւքրան իտիպ, մէմնունէն ավտէթ իյլէմիշլէր տիր։

—Տիւն Սէլամլըգ րէսմինտէն սօնրա, Իբան էֆիրի հուզուրը Շահանէյէ գապուլ պույրուլմըշ տըր։

—Արապ Իզզէթ բաշանըն, ախիյէսիյէ շիրքէթէ Իսկէնտէրիյէյէ վապուր օտրաղընը Մըսըր ղազէթէլէրը եազըեօր։

—Շէյխ Էպիւլ Խիւտայա, անտըար սըհհիյէսինին Թէտավիսի իչին Իթալիայա կիթմէք իւզրէ մէզունիյէթ վէրիլմիշ տիր։

—Ալմանիա վէլիի ահտընըն եագընտա Տէրխատտէթի զիեարէթ իտէճէկի հավատիսի հազգընտա Պէրլին մէաֆիլի րէսմիյէսինտէ մալումաթ եօգ տըր։

—Ռուսիա սէֆիրի, չարշէնպին կիւնիւ Եըլտըզ կիտէրէք, Ջար Թարաֆընտան Ջաթը Շահանէյէ իհտա իտիլէն վազօյը Թագտիմ իթմիշ տիր։

—Շէյխ իւլ Իսլամ էֆ., րահաթսըզլըղը սէպէպիյլէ չարշէնպին կիւնիւ Մէճլիսի վիւքէլատա հազըր պուլունամամըշ տըր։

—Միտիլլի էհալիսի վէրկի վէրմէք իսթէմէյիպ, Եունանա պիրլէշմէք իստէ-

սընտա օլտուղընտան, Ճէզաիրի Պահրը Սէֆիտ վալիսինին՝ ասաիշի իպգա իթմէք իչին Միտիլլիյէ կիտէճէկինի, հարպ սէֆինէլէրի տախի կէօնտէրիլէճէկինի վէ Ռօտօսա ասքէր չըգարըլաճաղընը «Թահիրօմօս» եազմըշ իսէ տէ, «Փօնսթանթինօբօլիս» պու հավատիսի Թէքզիպ իթմիշ տիր։

—Ռում բաթրիկի վէքիլի՝ Միւխթէլիթ մէճլիսին պաշ քեաթիպիյլէ պիրլիքտէ, բէնչչէնպին կիւնիւ Էրմէնի բաթրիգ Գայմագամը Գեր. Դուրեան Սրբազան իլէ բաթրիկի սապըգ Աժեն. Իզմիրլեան Սըրբազանը զիեարէթ իթմիշլէր տիր։ Էրմէնի բաթրիգխանէսինտէ Ռում բաթրիգ էֆ.նին վէքիլլէրի հագգընտա իհթիրամաթը ֆայիգա իպրազ իտիլմիշ տիր։

—Պալգան ղազէթալէրինտա օգունտըղընա կէօրէ, կէչէն կիւն, Օսմանլը հուտուտունտա Գարըշ գարագօլընըն Թաշ-Թէբէ վէ Գարա-պայիր նամ մահէլլէրինտէ 20 տագըգա գատար Թիւֆէնք աթըլմըշ, ֆագաթ Պուլկարլար մուգապէլէյէ պիլէ միւթէ պուլունմամըշընտան, իքի Թարաֆտան տա նուֆուսճա Թէլէֆաթը օլմամըշ տըր։

—Օսմանլը ֆօնտօլարը, Պուլկարիատան մէսէլէսի սէպէպիյլէ տուրկուն օլուպ, Օսմանլը իսթիգրազըն մուվաֆագըյէթինէ տէ մանի օլմագտա տըր։ Էվրօբա պանքէրլէրի՝ Թիւրքիանըն վազիյէթինի էյլէն չիւպհէլի աատ իթմէքտէ տիրլէր։ Էվրօբա բիաթալարընտա ազչէ պօլ վէ ուճուզ իսէ տէ, Օսմանլը Թահվիլաթը ալթըն ալըմտայրնա հասր իտիլմէքտէ տիր։ Ռումէլի վէ Անատոլը տէմիր եօլլարը իւզէրինտէ զուհուրա կէլէն Թաթիլի իշղալ վէ Պուլկարիսթան հիւքիւմէթինին Շարգի Ռումէլի խաթթլարընը իշղալ իթմէսի Օսմանլը Թահվիլաթը իչին պիրէր տարպէ օլմըշ տըր։

—Շամ միւթէսարըֆը Ֆէրիտ բաշա՝ Վան վիլայէթի վալիլիկինէ Թայեին օլունմըշ տըր։

—Պասրա Թարաֆլարընտա պազը մէնաֆիին Թէէմին իտիլմէսինէ մուգապիլ, չիմտի Ինկիլթէրրանըն նէզտինտէ Ֆրանսըզ ճէզիրէսի խարէճինին տէվլէթի Ալիյէյէ իատէսինի պազը Ինկիլիզ ղազէթալարը եազըեօրլար։

—Էվվէլքի կիւն, Սըրպիա սէֆիրի՝ Սատրազամ վէ Խարիճիէ նազըրը իլէ միւլագաթ իթմիշ տիր։

—Անատոլը չըմէնտիֆէրի տիրէքթօրը Մ. Հիւկինէն՝ Պաղտատ խաթթը քէպիրի իլէ Օսմանլը տէմիր եօլլարը հագգընտա Նաֆիա նազըրը իլէ կէօրիւշմիւշ տիր։

—Իրան սէֆիրինին՝ սէֆարէթտէն իսթիֆա իթտիկի րիվաեէթ օլունուեօր։

—Իւչիւնճիւ օրտուտան պիր Թապուր Տէրխատտէթէ ճէլպ իտիլմիշ տիր։

—Մապէյն պաշ Թէշրիֆաթճըսը Ղալիպ բաշա իսթիֆասընը վէրմիշ իսէ տէ, Սատրազամ Քեամիլ բաշանըն Թէվասսուտը իւզէրինէ իսթիֆասընը կէրի ալմըշ տըր։

—Միւհէնտիս Տիգրան պէյ՝ Տէրխատտէթ վէ ճիվար քէօյլէրտէ Թէլէֆօն Թէէսսիս իթմէք իւզրէ իմթիեազ իսթէմիշ տիր։

—Մէճլիսի մէպուսանըն իֆթիթահը վագթը եագլաշտըղընտան, 'ինթիխապլարըն Թաճիլ իտիլմէսի վէ նէթիճէսինին պիլտիրիլմէսի Տախիլիէ նէզարէթինտէն Թաշրալարա էմր օլունմըշ տըր։

—Ռուսումաթ էմանէթինին իլաւէ՝ (?) Մըսըր մալիէ միւֆէթթիշի ումումիսի Շիթի պէյին մէմուր օլտուղը րիվաեէթ օլունուեօր։

—Օրօզտի Պագ Թիճարէթխանէսի ամէլէսինին Թաթիլի տէվամ իթմէքտէ տիր։ —Տիւնտէն պէրու չէհրիմիզ բէրուքեար գայըգլարը տախի Թաթիլ իյլէմիշլէր տիր։ Պունլար տա, բաղար կիւնլէրի իչին չալըշմագ մազբութլարընըն Թէնզիլինի Թալէպ իտիեօրլար։

—Պաթում իլէ Օտէսա լիմանլարը տախիլ օլարագ, իշպու իքի լիման արասընտա պուլունան Գարատէնիզին Ռուս սէվահիլինտէն եօլճըլը վէ եօլճուսուզ՝ Սեպտ. 17 Թարիխլիյէ հարէքէթ իտէն սէֆինէլէրին Սինօպ Թէհաֆիւզխանէսինտէ 5 կիւն գարանթինայա վէ Թիւթսիւ մուամէլէսինէ, վէ սէրպէսթ բրաթիգա ալան եօլճըլարըն տա, իգամէթկեահլարընտա, տիկէր 5 կիւն նէզարէթը Թըպպիէ ալթընտա պուլունտուրըլմասընա, վէ Սեպտ. 18 Թարիխինտէն իթիպարէն Գարատէնիզին Ռուս լիմանլարընտան կէլէն հաճի սէֆինէլէրինին վէ մուհաճիր նագլ իտէն տիկէր վաբօրլարըն Թէտապիրի սըհհիյէյէ Թապի օլմալարընա Մէճլիսի սըհհիյէճէ գարար վէրիլմիշ տիր։

—Սըհհիյէ մէճլիսինտէ Ինկիլիզ տէլէկէտի, Տէրգօս վէ Համիտիէ սուլարընըն իչիլմէսի, համթա ումուր պէյթիյէտէ գուլլանըլմասը սըհհէթճէ Թէհլիքէլի օլտուղընտան, վէ չու արալըգ գօլէրա միգրօպընըն սիրայէթինէ պու սուլար վէսիլէ օլապիլէճէկինտէն, սիւզկէճտէն կէչիրիլտիքտէն սօնրա իսթիմալի տէ, չայեանը էմնիյէթ օլամաեան պու սուլարըն, գայնատըլտըգտան սօնրա գուլլանըլմասընը, վէ աթըպպանընըլթըգլար իրատը վէ ղազէթալարտա մէգալէլէր իլէ էհալիյէ նէյէճէքլէրինի իխթար իթմէլէրինի, վէ մահալլէ իմամ վէ մուխթարլարընըն՝ չիւպհէլի վուգուաթը տէրհալ մէրճիինէ խապէր վէրմէլէրինի Թավսիյէ իյլէմիշ տիր։

—Իզմիրտէն էֆրէնճի Հոկտ. 1 Թարիխլիյէ աթիտէքի Թէլէկրաֆ ալընմըշ տըր. «Թաթիլի իչչիլ իթմիշ օլան Այտըն տէմիր եօլը մէմուրլարը տիւն Տէվէլի քէօյիւ ըսթասիօնընտա Թրէնի իտթիհաան չըգարմըշլար, վէ պիր չօգ մաստի գարար վէրմիշլէր տիր։ Մէմուրլար, ըսթասիօնտա Թէվգիֆ օլընան էլպաշըլարընը գուրթարմագ իչին պու կիւն եինէ Թօբլանմըշլար իսէ տէ, ասքէր մուխալէֆէթ իթտիկինտէն, Թաթիլի իչչիլ իտէն պիր մէմուր միւֆրիզէի ասքէրիյէնին զապիթինէ րէվօլվէր չէքմիշ, ասքէրլէր մուգապէլէ իյլէմիշ, պիր քիչի Թէլէֆ վէ պիր գաչ քիչի մէճրուհ օլմըշ տըր։ Թաթիլի իչչիլ իտէն մէմուրլար, Թէլէկրաֆ Թէլլէրինի Թէմամիյլէ քէսմիշլէր տիր։ Ումուրը Թիճարէթին էն իւլէք զէմանընտա պու հալ Թիճարէթէ պէօյլէ զարար վէրմէքտէ տիր։ Թիճճար՝ «մօրաթօրիում» Թալէպ իտիեօրլար։

—Իզմիրտէն ալաֆ. Սեպտ. 30 Թարիխլիյէ քէչիտէ օլընան պիր Թէլէկրաֆա նէզարէն, Գօրտէլիօյա կիտէն պիր վաբօր իլէ Սէլանիքտէն կէլմէքտէ օլան Շիրքէթի Համիտիէնին պիր վաբօրը պէյնինտէ չիտտէթլի միւսատէմէ վուգու պուլարագ, Գօրտէլիօյա կիտէն վաբօր պիր գաչ տագիգա զարֆընտա պաթմըշ տըր։ Հավանըն ֆէնալըղը սէպէպիյլէ եօլճըլարըն էքսէրիսի գամարալարտա պուլունտուղընտան, Թախլիս քէյֆիյէթի բէք կիւճ իճրա իտիլմիշ տիր։ Թէլէֆ օլանլարըն միգտարը խիւզմէտէն (?) զիեատէ տիր։

Տիկէր պիր Թէլէկրաֆա կէօրէ, Իսթանպօլ խալքընտան (?) օլան պաթան վաբօրտա էքսէրիսի Երմէնի օլարագ 200 տէն զիեատէ եօլճը վար իմիշ։ Պունլարտան եալընըզ 35 քիշի գուրթուլմըշ տըր։ Ռումլար, պու ֆէլաքէթտէն տօլայը հիւքիւմէթէ, Շիրքէթին Իզմիր վէ Գարա-Եագաճ իսկէլէլէրինի աթէշէ վէրմիշլէր տիր։

—Պու կիւն, Գալաթա սէրայը ճիվարընտա պիր պիւչարէ, թրամվայըն ալթընտա գալարագ, վէֆաթ իթմիշ տիր։

Շարգ տէմիր եօլլարը Թահվիլաթը բիանգօսընըն սօն քէչիտէսինտէ իքրամիէ գազանան նումէրօլար՝ կէլէճէք նիւսխամըզտա տէրճ օլունաճագ տըր։

ՊԱՆԳ ԷՄՊԷՐԻԱԼ ՕԹՕՄԱՆ վէ ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ ՊԱՆԳԱՍԸՆըն՝ Գալաթա, Պէյօղլու վէ Իսթանպօլ խարէխանէլէրի՝ ալաֆ. Հոկտեմբերին 5ինճի բազար իրթէսի կիւնիւ Թաթիլ օլունաճագլար տըր։

ԵԷՆԻ ԷՍԷՐԼԷՐ

Մէարիֆ նէզարէթի մէմուրլարընտան՝ Լիսանը Ֆրանսէվի մուալլիմի Կամիտաս էֆ. Ոսկեան, պու քէրրէ «ԱՌԱՋՆՈՐԴ ԴԱՂՂԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ» նամիլէ, մէքթէպլէրին օրթա վէ ալի տէրէճէլէրի սընըֆլարընա մախսուս եէնի պիր տէրս քիթապը Թէէլիֆ վէ նէշր իյլէմիշ տիր։ Կամիտաս էֆ.նին՝ պունտան էվվէլ Թէէլիֆ իթտիկի էսէրլէրի կիպի, իշպու եէնի էսէրի տախի, սէնէլէրճէ սըպգ իտէն մուալլիմլիկինին Թէճրիւպէլէրի իւզէրինէ պինա իտիլմիշ օլուպ, լիսանը ֆրանսէվիյի Թահսիլ իչին Թէսհիլաթը հավի վէ պինապէրին մուճիպի իմթինան օլաճաղընտան, ումումիյէթլէ Թագտիր օլունաճաղընա չիւպհէ եօգ տըր։ Իշպու էսէր՝ 12 ղշ. ֆիյաթընտա օլուպ, մէրքէզի Պաղտատլեան մաթպաասը տըր, վէ քեաֆֆէի քիթապճը տիւքքեանլարընտա սաթըլըր։

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

ԲԵՐԱ, ԵԷՇԻԼ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 1

Ուսումնարանին քառներորդ տարեշրջանը կը սկսի առաջիկայ Սեպտեմբեր 1/14, Երկուշաբթի օր։

Օսմանեան Սահմանադրութեան գրգռած հաստատութեանց համար շնորհած ազատութեան ճշմարիտ գաղափարն և բազմաչափ ազգեցութիւնն յօգուտ գործածելով և նոր կեանքին ու յարաբերութեանց նպատակայարմար պէտքերն աչքի առջեւ ունենալով, ներկայ տարեշրջանին մէջ օգտաւէտ բարեփոխումներ պիտի ըլլան ի յառաջադիմութիւն Հայ մանկանց։

Արձանագրութեան և մանրամասն տեղեկութեանց համար պատուական ազգայինք կրնան դիմել Տնօրէնութեան, ամսոյս 21 Հինգշաբթի օրէն սկսեալ առաւօտները մինչեւ կէսօր։

7—10 Խնամակալութիւն

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ի ԲԱՆԿԱԼԹԻ

52րդ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ

Վարժարանս կը բացուի 1/14 Սեպտ. 1908, միեւնոյն ուղղութեամբ և ծրագրով։

Վարժարանս ունի արդի երկրորդական դպրոցներուն (École secondaire moderne Realschule) ծրագիրը, միջազգայնոյ պէտոյկը յարմարցուած։

Լեզուներ.— Հայերէն, Տաճկերէն, Գերմաներէն, Գաղղիերէն, Անգղիերէն։

Գիտութիւններ.— Ուսողական, բնագիտական, քնապատմական, պատմական. Կ'աւանդուին Գաղղիերէն և Գերմաներէն լեզուներով։

Առեւտրական.— Աշխարհագրութիւն, հաշուակալութիւն, թղթակցութիւն Գաղ. Գերմ. և Անգղ.։

Ուսուցիչք.— Ներքին և արտաքին 22 ուսուցիչ կը դասախօսեն։

Նորամուտ աշակերտաց ընդունելութիւնը կը սկսի Օգոստոս 19էն, ամէն օր մինչեւ կէս օր։

7—10 Հ. ԳԷՈՐԳ Վ. ՓԱՆՋԻԿԵԱՆ

Վարիչ Վիեն. Մխիթ. Վարժարանի

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

	Ղշ.	պր.
Թէվհիտ իտիլմիշ էսհ. ում.	100	14½
Ռումէլի չըմէնտիֆէրի Ֆր.	171	
Օսմ. Սիկըթ. չիրքէթի Լ. Օ.	4	
Տէրկօ. Թրամվայ գուպ.	7	80
» » Թահվ. Ֆր.	484	
Րէժի	19	30
Տէրխատտէթ Ըլթիթըմ	430	
Տէրգօզ	301	
Անատոլը չըմէնտիֆէրի գուպ.	14	55
» » Թահ.	505	
Գրէտի Ֆօնսիէ Էժիբսիէն Ա.	284	
» » » Բ.	248	

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻԵԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղշ. տան	Ղշ.	պր.
Պէեազ մէճիտիյէ փարըը	107	18
Մէթալիք	101	20
Բօլ	92	
Ֆրանսըզ ալթունը	87	15
Ինկիլիզ լիրասը	109	29
Գըրմիզ	50	
Ռուպլի քեաղըտ	8	70

Սահիպը խմբիեազ վէ մեսուլը ղազեթա
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՕԼԱՅԵԱՆ
ԻՍՏԱՐԷԽԱՆԷ
Պէյօղլունտա, Թագսիմ ճատտէսինտէ Ն. 65